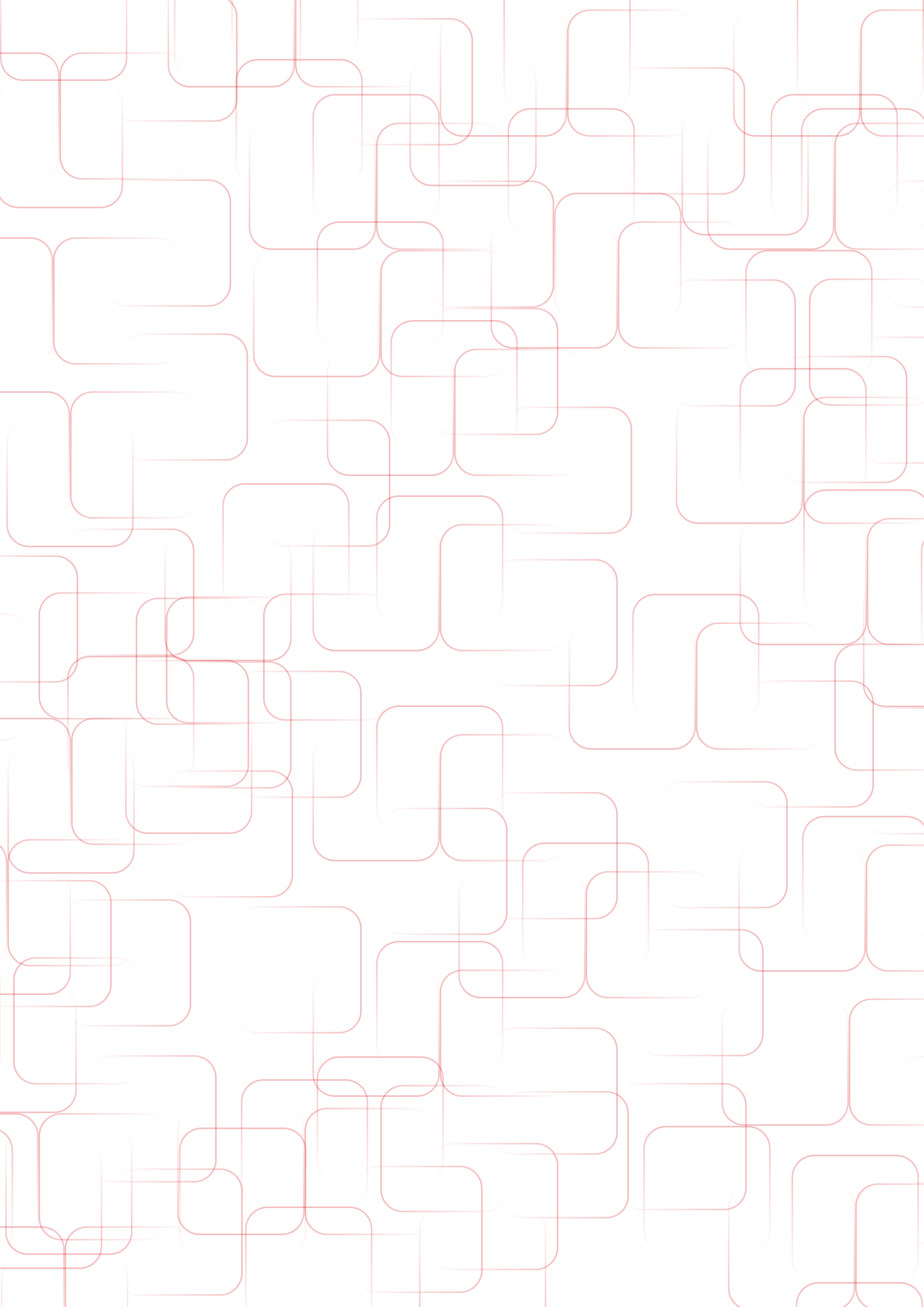
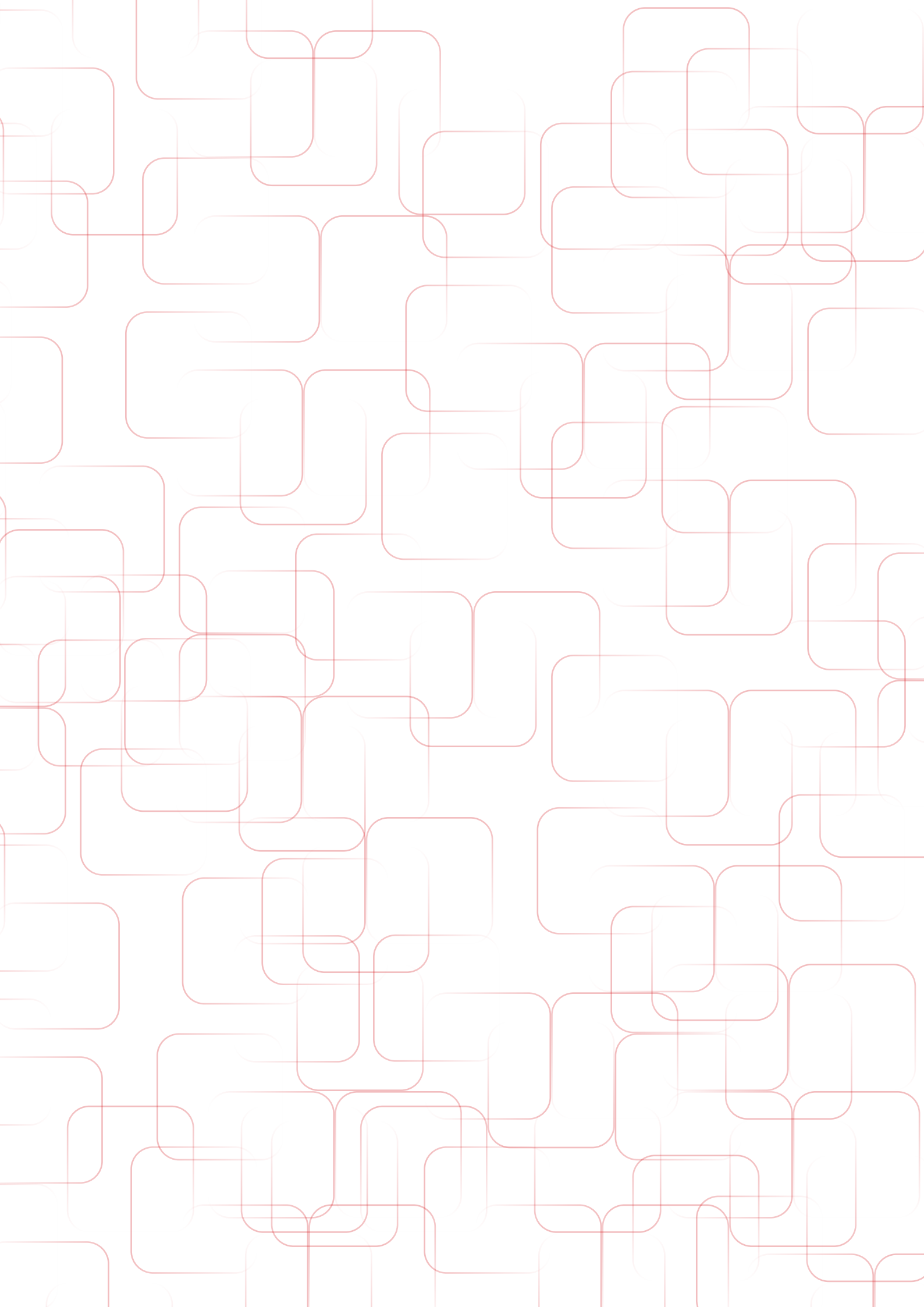

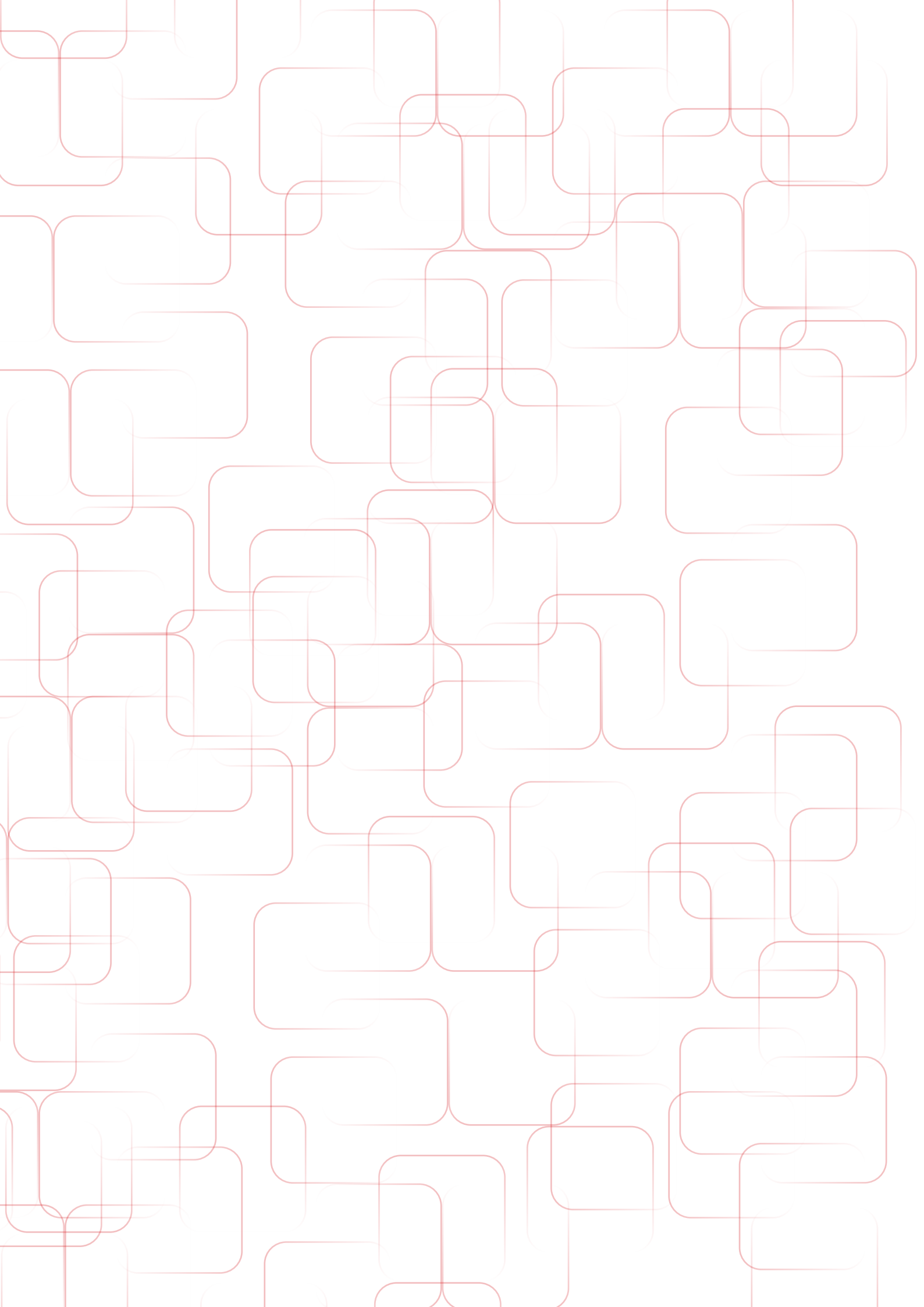
Dijital Dünyada

Geleneksel ve Yeni Medya Düzenlemeleri

Dijital Dünyada

Geleneksel ve Yeni Medya
Düzenlemeleri

Hazırlayanlar

Selçuk Aydın
Rumeysa Hafızoğlu
Mehmed Emin Tezel

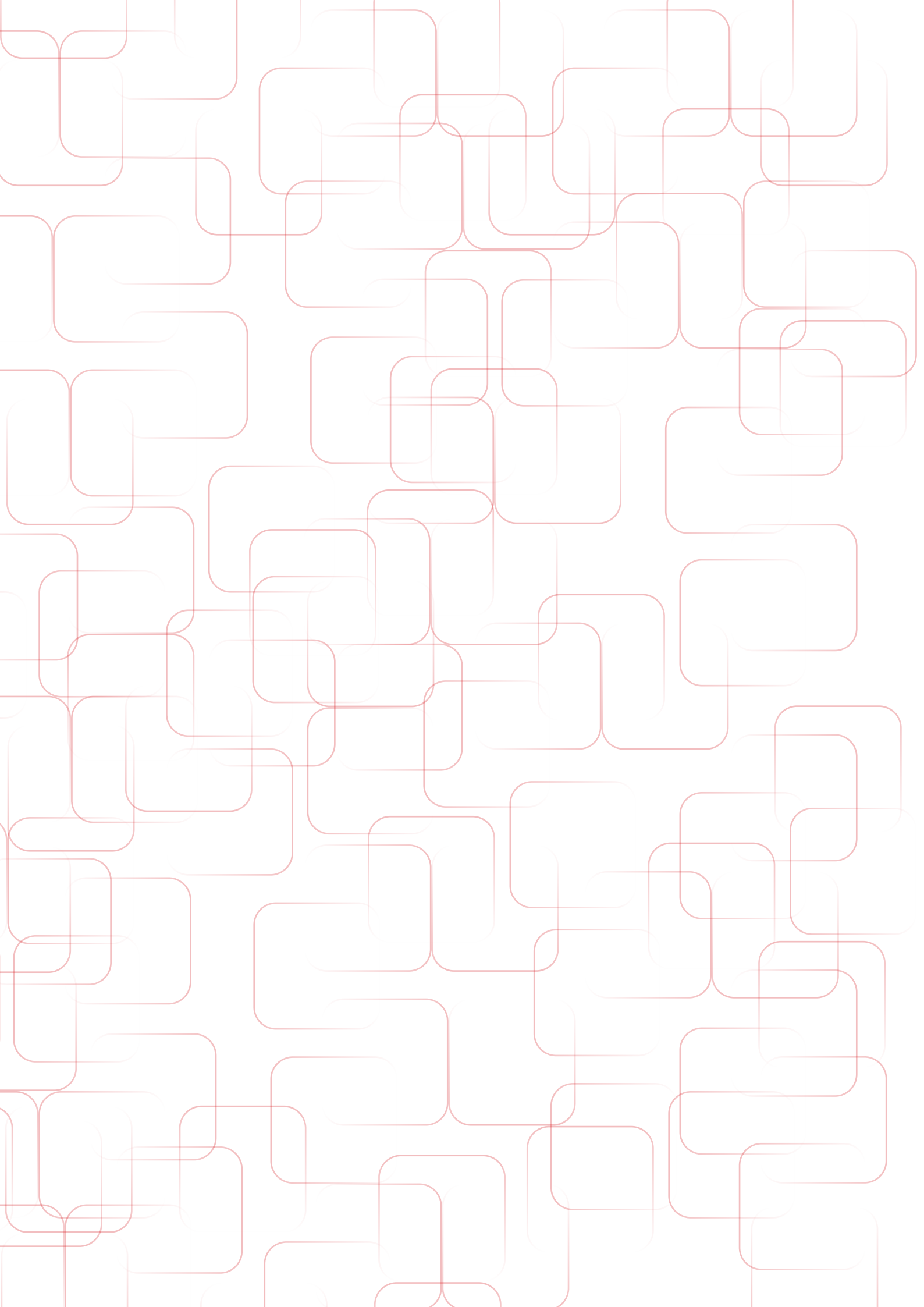
COPYRIGHT © 2024

Bu yayının tüm hakları Enstitü Sosyale aittir. Enstitü Sosyal'in izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Enstitü Sosyal Yayınları: Yuvarlak Masa Toplantısı Raporu No. 2
1. Baskı, Kasım 2024

Enstitü Sosyal | Burhaniye Mah. Hacı Reşit Paşa Sok. No:18 34676 Üsküdar, İstanbul / TÜRKİYE
Tel: 0216 422 00 22 | <https://www.enstitusosyal.org/> | info@enstitusosyal.org

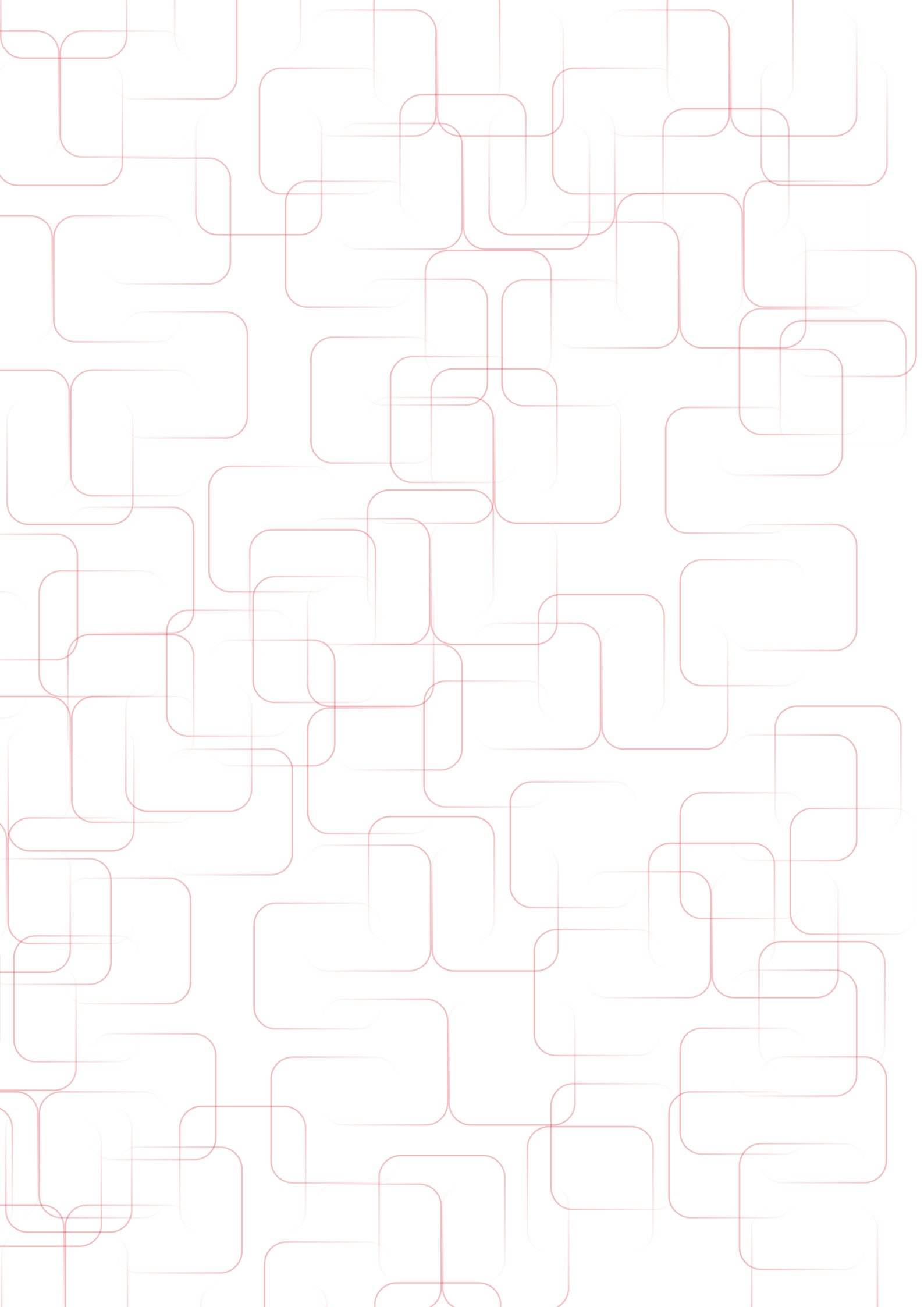

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	7
2. AÇILIŞ VE TOPLANTI ÖZETİ.....	10
3. HUKUKİ BOYUT	12
4. EKONOMİK BOYUT	14
5. POLİTİK BOYUT	17
6. DİJİTAL DÜNYADA GELENEKSEL VE YENİ MEDYA DÜZENLEMELERİNE DAİR TARTIŞMALAR VE DEĞERLENDİRMELER.....	20
7. DİJİTAL VE GELENEKSEL MEDYANIN DÜZENLENMESİNE YÖNELİK ÖNERİLER.....	25
8. KAYNAKÇA	29

GİRİŞ

1

GİRİŞ

Teknolojinin hızla gelişmesi, medya dünyasında büyük değişimlere yol açarken dijitalleşme ile birlikte hem yeni fırsat alanları yaratmakta hem de çeşitli riskler ve sorun alanları ortaya çıkarmaktadır. Geleneksel yaklaşımla medya, yasama, yürütme ve yargıdan sonra “dördüncü güç” olarak kabul edilmekte ve yeni dinamikleriyle hem toplumsal yapıyı hem de ülkelerin egemenlik haklarını derinlemesine etkilemektedir. Dijitalleşme ile birlikte medya, yalnızca bilgi aktarımı yapan bir araç olmaktan çıkmış; aynı zamanda toplumsal manipülasyon ve kontrol aracı hâline gelmiştir. Dijital medya şirketleri, ekonomik gücü temsil eden ve toplumun davranışlarını şekillendirebilen dev yapılara dönüşmüştür. Bu durum, liberal dünya düzeni, özgürlük, emperyalizm, ulus devlet ve egemenlik kavramlarının yeniden tartışılmasına zemin hazırlamıştır.

Geleneksel ve yeni medyaya ait bu araçlar, içerikleri ve yayınları aracılığıyla toplumsal ilişkileri ve yapıyı hem yansıtmakta hem de harekete geçirmektedir. Televizyon dizileri ve haber kanalları, yayınladıkları içeriklerle toplumsal hareketliliğe neden olurken sosyal medya, toplumlara kendilerini ifade edebilme alanları açmaktadır. Hatta yeri geldiğinde, sosyal medya kanalları bireyler arasında toplumsal farkındalığa, birlikteliğe veya çatışmaya yol açarak kolektif bir hareketliliği yaratabilmektedir. Medyanın toplumsal ilişkilere etkisi her geçen gün daha çeşitli hâle gelmektedir. Bu bağlamda, yeni medyaya ilişkin hukuki düzenlemelerin yetersizliğinden kaynaklanan belirsizlikler ve sorun alanlarının ele alınması gerekli görülmektedir.

Bu amaçla Enstitü Sosyal ev sahipliğinde “Dijital Dünyada Geleneksel ve Yeni Medya Düzenlemeleri” başlıklı bir yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir. Bu toplantı, medya iletişim uzmanları, sosyologlar, gazeteciler ve akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Dijital dünyadaki değişimleri anlamak, devlet ve toplum nezdinde teknoloji ve medya şirketlerinin ilişkilerini ve etkilerini değerlendirmek toplantının ana gündemi olmuştur. Toplantıda, yeni medyanın hukuki, ekonomik ve politik boyutları etraflıca tartışılmış; yeni medyaya ilişkin hukuki düzenlemeler ve bu düzenlemelere yönelik öneriler detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu rapor, söz konusu toplantının özetlenmiş hâlini sunmaktadır.

Toplantıda değerlendirilen konular ve katılımcılara yöneltilen sorular şu şekildedir:

- 1. Geleneksel ve Yeni Medya Kanallarının Demokratik Süreçler ve İfade Özgürlüğü Üzerindeki Etkileri:** Medya kuruluşlarının kâr odaklı yapıları ve içerik politikaları, demokratik süreçleri ve ifade özgürlüğünü nasıl etkilemektedir?
- 2. Medyada Yanlış Bilgilendirme ve Manipülasyonlara Karşı Hukuki Düzenlemeler:** Geleneksel ve yeni medya platformlarının dezenformasyon ve manipülasyon için kullanımına karşı hangi hukuki düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır? Mevcut düzenlemelerdeki eksiklikler ve ihtiyaçlar nelerdir?
- 3. Dijital Medya Şirketlerinin Bireylerin Sosyal Medya Kullanımına Müdahalesi ile Mücadele:** Dijital medya şirketleri Facebook, Google (YouTube dahil), X, Instagram gibi dev şirketler, algoritmalar aracılığıyla kullanıcıların davranışlarını yönlendirme ve toplumlar üzerinde önemli etkiler yaratma kapasitesine sahip olmuştur. Bu platformlarda, kullanıcıların neyi göreceği, hangi içeriklerin öne çıkacağı ve hangi bilgilere erişilebileceği konusunda nasıl mücadele edilebilir?

4. Algoritmalar ve Toplumsal Kutuplaşma: Algoritmalar sadece bireylerin ilgilerini değil, aynı zamanda toplumsal dinamikleri de manipüle etmek ve toplumsal kutuplaşma ve huzursuzluğu beslemek için enstrüman hâline getirilebilir. Medya şirketlerinin algoritmaları, kullanıcıların tercihlerini ve isteklerini anlamaya çalışma amacının dışında kullanmasıyla nasıl mücadele edilebilir?

5. Sosyal Medya Platformlarının Güvenlik Açısından Tehdit Potansiyeli: Sosyal medya platformlarında paylaşılan kişisel verilerin kopyalanıp işlenmesi ve yetkisiz olarak kullanılmasının yaratacağı hak ihllalleri ve mağduriyetler dikkate alındığında devletlerin bu platformlara karşı geliştirdiği yasal ve teknolojik önlemler yeterli midir? Değilse, ne gibi önlemler alınmalıdır?

Bu sorular etrafında dijital medya düzenlemelerinin geleceği hakkında tartışmalar yürütülmüş, önemli fikirler ve öneriler ortaya konulmuştur. Toplantı, medya kuruluşlarının ve daha çok dijital dünyadaki medya platformların dünyanın toplumsal yapılar üzerindeki etkilerini anlamak ve bu etkileri yönetmek adına atılabilecek adımların belirlenmesinde ilgili literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

2

AÇILIŞ VE TOPLANTI ÖZETİ

AÇILIŞ VE TOPLANTI ÖZETİ

Toplantının açılışında, Enstitü Sosyal Toplum Araştırmaları Koordinatörü Dr. Selçuk Aydın, dijital çağda geleneksel ve yeni medya düzenlemeleri üzerine kapsamlı bir sunum gerçekleştirdi. Aydın, sunumunda medya düzenlemelerinin hukuki, ekonomik ve politik boyutlarına derinlemesine değinerek dijital dünyadaki dinamiklerin nasıl evrildiğini ve bu evrimin toplum üzerindeki etkilerini ayrıntılı bir şekilde ele aldı.

Sunumun başında, medya düzenlemelerinin tarihsel gelişimi ve dijital dönüşüm süreci aktarıldı. Ardından, dünyadaki ve Türkiye'deki mevcut medya düzenlemelerinden örnekler sunuldu. Bu kapsamda, sosyal medya şirketleri ile devletler arasında yaşanan krizler ve bu krizlerin bir yansıması olan yaptırımların üzerinde duruldu. Aydın, özellikle sosyal medya platformlarının küresel ölçekte karşılaştığı yasal sınırlılıklar ve bu sınırlılıkların ülkelerin egemenlik anlayışına olan etkilerini vurguladı.

Toplantının ilerleyen bölümlerinde, sunumun giriş kısmında belirtilen kritik sorular katılımcılara yöneltilerek geniş katılımlı bir değerlendirme süreci başlatıldı. Katılımcılar, medya düzenlemeleri konusunda kendi deneyimlerini ve görüşlerini paylaştı. Ayrıca, katılımcılar toplantı boyunca dile getirilen görüşler ışığında öneriler ve tavsiyelerde bulundular.

3

HUKUKİ BOYUT

HUKUKİ BOYUT

Dijital dünyada medya düzenlemeleri, en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Devletlerin uygulamaya koyduğu medya düzenlemeleri sonucu medya şirketleri, kişisel verilerin korunması ve rekabet kurallarına uyum gibi çeşitli hukuki yükümlülüklerle karşı karşıya kalmaktadır. Ancak, medya şirketleri konuyla ilgili hukuki yükümlülüklerle karşı kayıtsız kalabilmiş ve bu yüzden devletler yeni yasal düzenlemelere ve yaptırımlara gitmek zorunda kalmışlardır. Örneğin, bu yükümlülüklerini yerine getirmeyen sosyal medya platformları, Avrupa, ABD, Türkiye ve birçok ülkede çeşitli cezalar almışlardır. Sunumda öne çıkan sosyal medya platformlarına verilen başlıca cezalar şu şekildedir:

- **Facebook-Meta Şirketine Verilen Cezalar:** ABD Federal Ticaret Komisyonu, kullanıcı verilerinin Cambridge Analytica'ya sızdırılması nedeniyle Facebook-Meta'ya 2019 yılının Temmuz ayında 5 milyar dolar gibi devasa bir ceza kesmiştir. Brezilya'da ise COVID-19 ile ilgili yanlış bilgilerin yayılmasına karşın yeterli önlemleri almayan Meta'ya 2021 yılının Aralık ayında 2 milyon dolar ceza uygulanmıştır. Benzer şekilde, İrlanda Veri Koruma Komisyonu tarafından GDPR (AB Genel Veri Koruma Tüzüğü) ihlalleri nedeniyle Facebook'a 265 milyon avro ceza kesilmiştir.
- **Google'a Verilen Cezalar:** Avrupa Birliği, 2018 yılının Temmuz ayında Google'a reklam teknolojisini kötüye kullanarak rakiplerine karşı rekabet ihlali yaptığı gerekçesi ile 4,34 milyar avro ceza verdi.
- **X'e (eski adıyla Twitter) Verilen Cezalar:** ABD Federal Ticaret Komisyonu (FTC), kullanıcıların telefon numaraları ve e-posta adreslerinin izinsiz reklam amaçlı kullanılması nedeniyle 2022 yılının Mayıs ayında Twitter'a 150 milyon dolar ceza verdi. Ayrıca FEC, 2016 seçimlerinde şeffaflık ihlalleri nedeniyle Twitter'a 100 bin dolar ceza verdi.
- **YouTube'a Verilen Cezalar:** ABD Federal Ticaret Komisyonu (FTC) ve New York Başsavcılığı, 2019 yılının Eylül ayında YouTube'a COPPA'yı (Çocukların Çevrimiçi Gizliliğini Koruma Yasası) ihlal ettiği gerekçesiyle 170 milyon dolar ceza verdi. Öte yandan Almanya, nefret söylemi ve şiddet içerikli videoların yayılmasına izin verdiği gerekçesiyle YouTube'a 10 milyon avro ceza kesti. Hollanda Veri Koruma Otoritesi ise çocuk kullanıcıların verilerinin izinsiz işlenmesi nedeniyle YouTube'a 750 bin avro ceza verdi.
- **TikTok'a Verilen Cezalar:** ABD Federal Ticaret Komisyonu (FTC), çocuk kullanıcılarının gizliliğini ihlal ettiği gerekçesiyle TikTok'a 5,7 milyon dolar ceza verdi. İngiltere Bilgi Komisyonu Ofisi (ICO), çocukların kişisel verilerinin izinsiz kullanılması nedeniyle TikTok'a 12,7 milyon sterlin ceza kesti. Güney Kore ise kullanıcı verilerinin izinsiz işlenmesi nedeniyle TikTok'a 186 bin dolar ceza kesti.

Toplantıda, kendilerini ulus üstü bir güç olarak konumlandırıp hukuki yükümlülüklerini yerine getirmeyen sosyal medya platformlarına karşı devletlerin hem egemenliklerini hem de vatandaşlarının “özel hayatın gizliliği, kişisel verilerin korunması” gibi haklarını korumak amaçlı aldığı birtakım önlemlerin olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca sunumda, devletlerin, sosyal medya şirketlerine karşı egemenliklerini savunmada ekonomik ve siyasi güçlerinin öneminden bahsedilmiş ve örnek olarak Batılı ülkeler dışında sosyal medya platformlarına ceza kesebilen ülkelerin azlığına ve uygulamalardaki sorunlarına değinilmiştir. Sosyal medya şirketlerine verilen para cezalarının şirketlerin yıllık kârları göz önüne alındığında ne düzeyde caydırıcı olduğunun da büyük bir soru işareti olduğu vurgulanmıştır.

4

**EKONOMİK
BOYUT**

EKONOMİK BOYUT

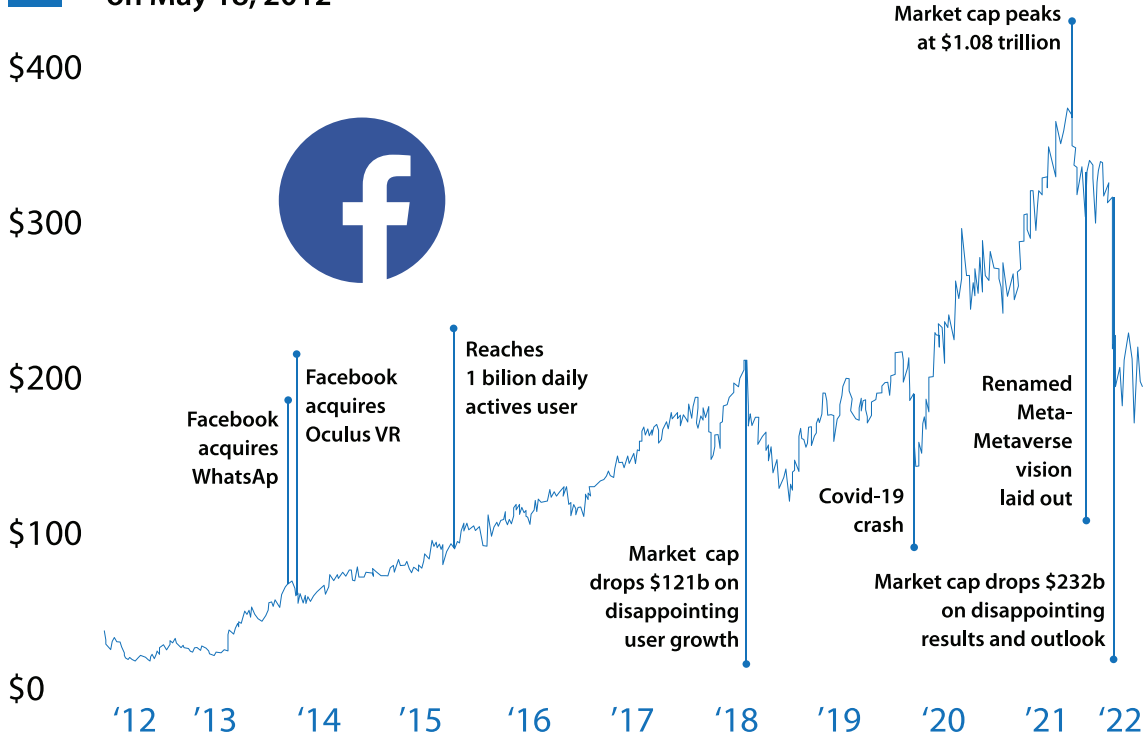
Hukuki boyutun yanında, dijital dünyadaki medya düzenlemelerinin ekonomik boyutu bu konuda ele alınan bir diğer alt başlık olmuş ve bu alt başlıkta medya platformlarının yalnızca birer teknolojik oluşumlar olmadığı, aynı zamanda büyük ekonomik çıkarlar peşinde koşan şirketler olduğu vurgulanmıştır. Örneğin, sosyal medya şirketleri için reklam gelirlerinin bu şirketlerin ana gelir kaynağını oluşturduğunu, bu reklamlar sayesinde markaların küresel piyasalarda tanınırlığını kolaylıkla arttırmakta olduğunu ve satışlarında ciddi büyümeler kaydedebildiğini unutmamak gerekmektedir (Raffoul vd., 2023). Ayrıca, sosyal medya platformları, sosyal medyada içerik üretimi ile para kazanan “influencerlık” gibi farklı meslek gruplarının oluşmasını ve farklı iş modellerinin gelişmesini sağlamaktadır. Ticari işlemlerin ve reklam

faaliyetlerinin oldukça önem arz ettiği sosyal medya platformları, borsada hızla büyüyerek en değerli şirketler arasına girmiş ve dijital ekonomi içerisinde önemli bir yer edinmiştir. Örneğin, Facebook (Meta), Google (Alphabet), Twitter (X) ve Instagram gibi büyük teknoloji şirketleri hem NASDAQ hem de Avrupa borsalarında işlem görmektedir. Ancak son yıllarda bu platformların özellikle kişisel verilerin sızdırılması, dezenformasyon ve nefret söylemlerinin yayılması gibi konularda kolaylaştırıcı işlev görüyor olması bu şirketlerin hisselerinde dalgalanmalara yol açmıştır. Bu nedenle, sosyal medya platformlarının dijital medya düzenlemeleri çerçevesinde ekonomik çıkarlarını nasıl koruduğu ve bu çıkarların toplumsal etkileri üzerine derinlemesine bir analiz yapılması gerekmektedir.

Grafik 1. Facebook Hisselerindeki Değişim Grafiği, 2012-2022.

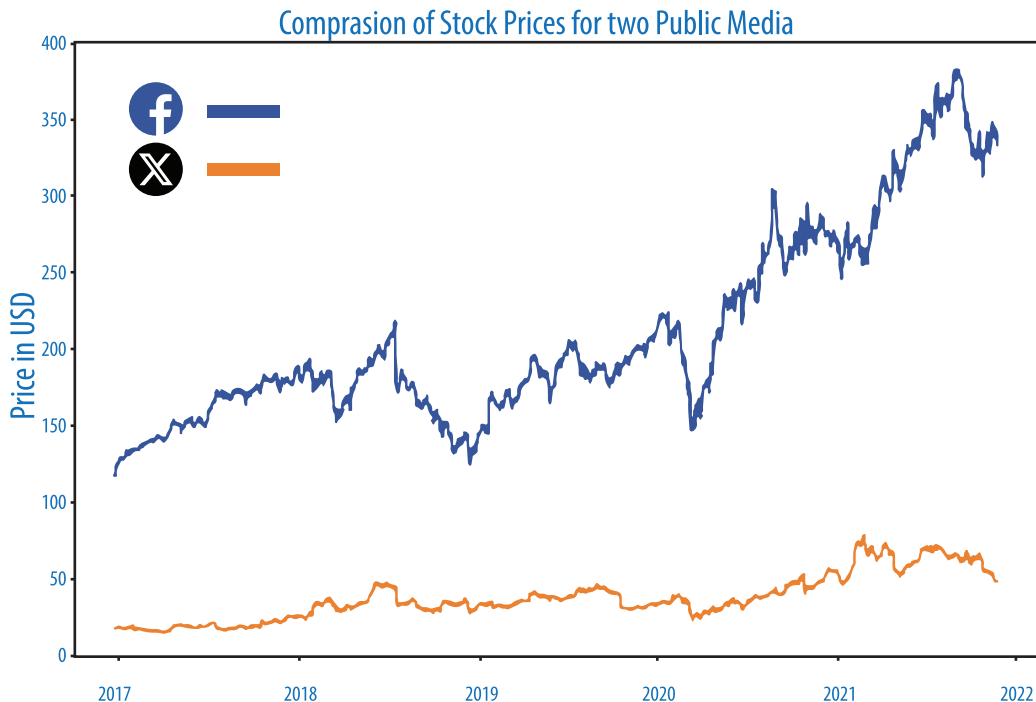
Facebook's Turbulent 10 Years on the Stock Market

Stock price of Facebook/Meta since the company's IPO on May 18, 2012

Kaynak: Statista, 2022.

Grafik 2.
Facebook
ve Twitter
Hisselerindeki
Değişim
Grafiği, 2017-
2022.

Kaynak: Saravanan, V., Paudel, L., Acharya, P., Paramasivam, P., & Pillai, A. S., 2023.

POLİTİK
BOYUT

5

POLİTİK BOYUT

Küresel dünya düzeninde medyanın hızla büyüyen gücü, devletler ve teknoloji şirketleri arasında karmaşık bir ilişki ağı oluşturmuştur. Medya platformlarının bilgi akışını kontrol etme, kullanıcı verilerini yönetme ve bu güç çerçevesinde toplumsal dinamikleri şekillendirme yetenekleri, bu şirketleri küresel ölçekte güçlü aktörler hâline getirmiştir. Ancak, bu güç dengesi, hükümetlerin ulusal güvenlik, veri koruma ve toplumsal düzeni sağlama çabalarıyla çelişen noktalara ulaşmıştır. Avrupa Birliği'nden Türkiye'ye, ABD'den diğer ülkelere kadar sosyal medya platformlarının düzenlenmesi konusunda getirilen yasal düzenlemeler ve bu düzenlemelerin uygulanması sürecinde yaşanan krizler, devletlerin ve şirketlerin bu yeni dijital çağa uyum sağlama mücadelesini gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda toplantıda AB, ABD ve Türkiye'de yapılan düzenlemelerden ve yaşanan krizlerden örnekler verilerek meselenin politik boyutu somutlaştırılmıştır. Bunlardan birkaçı şu şekildedir:

- **Avrupa Birliği:** Avrupa Birliği, sosyal medya platformlarının kullanıcı verilerini koruma yükümlülüklerini artırmak amacıyla dijital düzenlemeler uygulamaktadır. Örneğin, AB'nin Dijital Hizmetler Yasası, çevrim içi platformların sorumluluklarını net bir şekilde belirlemekte ve bu platformların faaliyet gösterdikleri ülkelerde veri koruma kurallarına uymalarını sağlamaktadır. Bu düzenlemeler, kullanıcı haklarını korumak ve platformların toplumsal manipülasyon risklerini minimize etmek amacıyla hayata geçirilmiştir. Avrupa Birliği, bu düzenlemelerle birlikte sosyal medya platformlarının tekelleşmesini önlemek ve dijital pazarlarda adil rekabet koşullarını sağlamak için de çeşitli adımlar atmaktadır. Bu bağlamda, Dijital Hizmetler Yasası; Google, Facebook ve TikTok gibi dev teknoloji şirketlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Ayrıca Avrupa Birliği, bu platformların veri koruma yasalarına uygun hareket etmesini sağlamak amacıyla sıkı denetimler uygulamakta ve gerektiğinde ağır cezalar kesmektedir. Son olarak Avrupa Birliği, büyük teknoloji şirketlerine yönelik dijital vergiler getirmeyi planlamaktadır. Bu durum, ABD ile

Avrupa Birliği arasında çeşitli gerilimlere neden olmuştur.

- **ABD:** Donald Trump'ın başkanlığı döneminde, ABD'de sosyal medya platformları ile hükümet arasındaki ilişkilerde belirgin bir gerilim yaşanmıştır. Trump, Twitter (X) ve Facebook'un kendisine karşı sansür uyguladığını öne sürerek bu platformlara yönelik yaptırımların hayata geçirilmesini talep etmiştir. Ancak, bu platformların somut yaptırımlara tabi tutulduğuna dair herhangi bir örnek kaydedilmemiştir. ABD, teknoloji şirketlerine karşı daha liberal bir yaklaşım benimsemiş, özellikle dijital şirketlerin cezalar ve vergi karşıtı yasaları konusunda daha sıkı düzenlemeler yapma yoluna girmiştir.
- **Türkiye:** Türkiye'de, sosyal medya platformlarına yönelik dijital düzenlemeler özellikle son yıllarda artmıştır. 2020 yılında yürürlüğe giren yasa ile sosyal medya şirketlerine Türkiye'de temsilcilik açma zorunluluğu getirilmiş ve anlaşmazlık durumunda ağır para cezaları ve bant genişliğinin daraltılması gibi yaptırımlar uygulanmaya başlanmıştır. Bu düzenlemeler, Türkiye'de sosyal medya platformlarının daha denetlenebilir hâle gelmesini sağlamak amacıyla hayata geçirilmiştir. Ancak, bu düzenlemelerin uygulanması sürecinde karşılaşılan zorluklar ve uluslararası platformların bu düzenlemelere karşı aldığı tutumlar, büyük tartışmalara sebebiyet vermektedir. Türkiye'nin bu düzenlemeleri, sosyal medya platformlarının küresel güçlerine karşı ulusal güvenliği koruma amacı taşımaktadır. Ancak, bu süreçte alınan sonuçlar ve uygulanan yaptırımların etkinliği de sorgulanmaktadır.
- **Trump'ın Twitter Yasağı:** Donald Trump'ın Twitter hesabının askıya alınması, sosyal medya platformlarının siyasi süreçlerde oynadığı rolü tartışmaya açmıştır. 6 Ocak 2021'de, Trump destekçilerinin ABD Kongre Binası'na düzenlediği saldırı sonrasında, Trump'ın Twitter hesabı, şiddete teşvik edici içerikler nedeniyle kalıcı

olarak askıya alınmıştır. Twitter, bu kararı alırken Trump'ın tweetlerinin yalnızca platformda değil, aynı zamanda platform dışında nasıl anlaşıldığına ve yorumlandığına dikkat çekmiştir. Bu durum, sosyal medya platformlarında ifade özgürlüğü ve sansür arasındaki ilişkiye dair geniş bir tartışmaya neden olmuştur. Ayrıca, bu olay, sosyal medya platformlarının siyasi liderler üzerindeki etkisini ve bu platformların nasıl birer güç odağı hâline geldiğini göstermektedir.

- **Facebook-Cambridge Analytica İlişkisi:** Facebook'un Cambridge Analytica ile ilişkisi, dijital dünyada medya düzenlemelerinin ne kadar gerekli olduğunu gözler önüne sermiştir. Cambridge Analytica skandalı, Facebook kullanıcılarının verilerinin izinsiz bir şekilde toplanması ve bu verilerin siyasi kampanyalarda kullanılmasıyla patlak vermiştir. Bu olay, sosyal medya platformlarının bireylerin özel hayatlarına nasıl müdahale edebileceğini ve bu müdahalelerin siyasi süreçler üzerinde nasıl etkili olabileceğini ortaya koymuştur. Bu skandalın ardından Facebook'a kesilen 5 milyar dolarlık ceza, dijital dünyada veri gizliliği ve kullanıcı haklarının korunmasının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca, bu olay, sosyal medya platformlarının nasıl birer manipülasyon aracı olarak kullanılabileceğini de gözler önüne sermiştir.
- **Türkiye ve Instagram Krizi:** Türkiye'de sosyal medya platformlarına yönelik regülasyonlar ve krizler, Instagram gibi platformların ulusal güvenliği tehdit eden içerikler barındırması durumunda nasıl bir tutum izleneceği sorusunu gündeme getirmiştir. Örneğin, Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının

Instagram postunun engellenmesi büyük bir krize yol açmış ve bu platformların küresel gücü karşısında Türkiye'nin nasıl bir tutum takınması gerektiği tartışılmıştır. Bu tür olaylar, sosyal medya platformlarının uluslararası düzenlemelere tabi tutulması gerektiğini ve bu düzenlemelerin ulusal güvenliği koruma amacını taşıması gerektiğini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin Instagram krizi, bu tür platformların küresel gücü karşısında ulusal düzenlemelerin ne kadar etkili olabileceğini sorgulatan önemli bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, toplantıda, Türkiye'nin sosyal medya platformlarına yönelik regülasyonlarının nasıl daha etkin hâle getirileceği ve bu tür krizlerin nasıl önlenilebileceği üzerine kapsamlı bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

Medya platformlarının yükselen gücü, devletler ve teknoloji şirketleri arasındaki dinamikleri derinden etkilemiş ve karmaşık bir ilişki ağı oluşturmuştur. Avrupa Birliği, ABD ve Türkiye gibi farklı coğrafyalarda uygulanan dijital düzenlemeler, sosyal medya platformlarının bilgi akışını, veri yönetimini ve toplumsal etkilerini şekillendirme kapasitelerine karşı denetim ve düzenleme çabalarını yansıtmaktadır. Ancak, bu düzenlemelerin etkinliği ve uluslararası platformlar üzerindeki etkileri konusunda çeşitli zorluklar ve krizler yaşanmaktadır. Medya platformlarının küresel çapta sahip olduğu güç ve bu güçle ilişkili düzenleme ihtiyacı hem ulusal hem de uluslararası düzeyde sürekli bir denetim ve uyum sürecini gerektirmektedir. Bu bağlamda, devletlerin ve teknoloji şirketlerinin dijital çağın getirdiği zorluklarla başa çıkma stratejileri, gelecekteki dijital düzenlemelerin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynayacaktır.

6

**DİJİTAL DÜNYADA GELENEKSEL VE
YENİ MEDYA DÜZENLEMELERİNE
DAİR TARTIŞMALAR VE
DEĞERLENDİRMELER**

DİJİTAL DÜNYADA GELENEKSEL VE YENİ MEDYA DÜZENLEMELERİNE DAİR TARTIŞMALAR VE DEĞERLENDİRMELER

6.1. Medya Kuruluşlarının Birer Ticari Şirket Olarak Hareket Etmesi

Toplantıda özellikle medya kuruluşlarının birer ticari şirket olarak hareket ettiklerinin göz ardı edilmemesi vurgulanmıştır. Çünkü geleneksel medya ve yeni medya kuruluşları, kâr amacı güden ticari şirketler olarak faaliyet göstererek ve içerik üretiminden dağıtıma kadar her adımda ticari çıkarlarını gözeten hareket ederler. Bu durum kuruluşların sahip olduğu finansal yapıyı, reklam gelirlerini, abonelik modellerini ve sponsorlu içerik gibi ticari unsurları, yayın politikalarını ve sunulan içeriklerin niteliğini doğrudan etkiler. Dolayısıyla, medya kuruluşlarının haber, eğlence veya bilgi sunumu gibi işlevlerini tartışırken, ticari boyutlarının göz ardı edilmesi yanıltıcı olur. Hem geleneksel hem de dijital medyada, kâr amaçlı motivasyonların, editoryal bağımsızlık ve kamu yararı gibi değerlerle nasıl dengelendiği önemli bir tartışma alanıdır. Bu yüzden medya kuruluşlarının kâr amaçlı kuruluşlar olduğu göz ardı edilerek sadece erişim özgürlüğüne odaklanmak, tartışmanın perspektifini daraltmaktadır. Geleneksel ve yeni medyanın merkezi olan ticari boyut tüm yapıyı belirlemektedir. İzleyici ve kullanıcılar, bu medya platformlarının birer müşterisi gibi değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, birtakım politikaların geliştirilmesi de devletlerin sorumluluğundadır.

6.2. Dijital Dünya Düzeninin Egemenlik Anlayışı Üzerine Olan Etkisi

Dijital dünyadaki yeni medya etkisi ile birey ve devlet arasındaki egemenlik ilişkisi yeniden tartışılmaktadır. Bu bağlamda toplantıda egemenlik mevzusu vurgulanmıştır. Çünkü katılımcılara göre yeni medya kuruluşları, birey ve devlet arasındaki geleneksel egemenlik ilişkisini derinden değiştirip yeni bir güç dengesi yaratmaktadır. Geleneksel medyanın regüle edildiği ve özellikle tekelleşmeye dair önemli kuralların olduğu ulusal düzenlemelere karşı uluslararası dijital medya platformlarına karşı yapılan her ulusal

düzenlemenin özgürlük bağlamında değerlendirilmesi, tartışmaları kısır döngüye hapsedmektedir. Bundan kurtulmak için hem özgürlük alanının korunması hem ülkelerin egemenlik hakları bağlamında hukuki düzenlemelerin yapılabilmesi en önemli tartışma noktalarından birisidir.

Bu tartışmanın merkezinde, dijital dünyada egemenlik kavramının yeniden tanımlanmasının gerekliliği yatmaktadır. Devletler, dijital platformların ulusal sınırları aşan yapısı nedeniyle geleneksel egemenlik anlayışlarını sorgulamak zorunda kalmaktadır. Özellikle büyük teknoloji şirketlerinin veri toplama, kontrol ve dağıtım süreçleri, devletlerin egemenlik alanlarını daraltarak devletlerin bireyler üzerindeki kontrolünü farklı bir boyuta taşımaktadır. Bununla birlikte dijital ekonominin uluslararası karakteri, devletlerin ekonomik egemenliklerini sürdürme mücadelesini de zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, dijital dünya düzeninin çok boyutlu yapısı, egemenlik kavramının daha esnek ve dinamik bir şekilde yeniden düşünülmesini zorunlu kılmaktadır.

Bunun yanında dijital dünya düzeninde yeni medya, geleneksel medyanın aksine bireylere içerik üretme, yayma ve devlet politikalarını sorgulama konusunda daha geniş olanaklar sunar. Bu durum, devletin bilgi üzerindeki kontrolünü zayıflatırken, bireylerin ve toplulukların kendi seslerini daha güçlü duyurmasına olanak tanır (Svantesson, 2023). Özellikle sosyal medya platformları, devletlerin resmî söylemlerini aşarak alternatif bilgi kaynaklarının hızla yayılmasına olanak tanır (Tretter, 2022). Ayrıca algoritmaların kendisinin nötr olmadığı da akılda tutulması gerekmektedir. Ancak bu güç kayması, bilgi kirliliği, dezenformasyon ve manipülasyon gibi yeni tehditleri de beraberinde getirerek hem bireylerin hem de devletlerin egemenlik anlayışını zorlaştırmaktadır. Bu bakımdan egemenlik anlayışının yeni hâli, birey-devlet-medya şirketleri arasındaki ilişkiler açısından gündeme gelmiştir.

6.3. Liberal Düzen ve Devlet

Müdahaleleri

Liberal dünya düzeninde, sosyal medya platformları uzun süre boyunca sınırsız ifade özgürlüğünün bir yansıması olarak kabul edilmiş ve bu özgürlük alanlarının korunmasının gerekliliği, klasik liberal düşünürlerin fikirleriyle desteklenmiştir. Benjamin Franklin'in, "Düşünce özgürlüğü olmadan bilgelik diye bir şey olamaz, ifade özgürlüğü olmadan kamu özgürlüğü yoktur." sözü ya da George Washington'ın, "İfade özgürlüğü elimizden alınırsa, koyun gibi sessizce mezbahaya sürüklenebiliriz." ifadesi, sıklıkla bu argümanların temelini oluşturmuş ve sosyal medyaya yönelik düzenlemelerin özgürlükleri kısıtladığı savunulmuştur (Rabe, 2016). Bu sebepten ötürü, bu platformların düzenlemesine yönelik meclislerden geçirilen yasalar, düşünce özgürlüğünün kısıtlanmasına sebebiyet verdiği gerekçesiyle ağır bir şekilde eleştirilmiştir. Ancak devletlerin sosyal medyayı, yanlış bilgilerin yayılmasında ve dünya genelinde dini ve etnik şiddet eylemlerinin artmasından sorumlu tutması ile birlikte bu durum son yıllarda değişmeye başlamıştır (Siripurapu and Merrow, 2021). Özellikle devlet müdahalelerinin artmasıyla birlikte bu platformların nasıl düzenleneceği ve hangi kurallara tabi olacağı soruları gündeme gelmiştir. Devletler, dijital medya platformlarının kontrol altına alınması ve düzenlenmesi gerektiğini savunurken bu platformların da kendilerini ulus üstü birer güç olarak konumlandırma çabaları devam etmektedir. Bu çerçevede, devlet müdahaleleri, dijital medya düzenlemeleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Devletlerin bu platformlara yönelik regülasyonları, bir yandan ulusal güvenliği sağlama amacı taşıırken, diğer yandan da ifade özgürlüğü gibi temel hakların korunması ile ilgili önemli soruları gündeme getirmektedir.

6.4. İfade Özgürlüğü ve Sansür

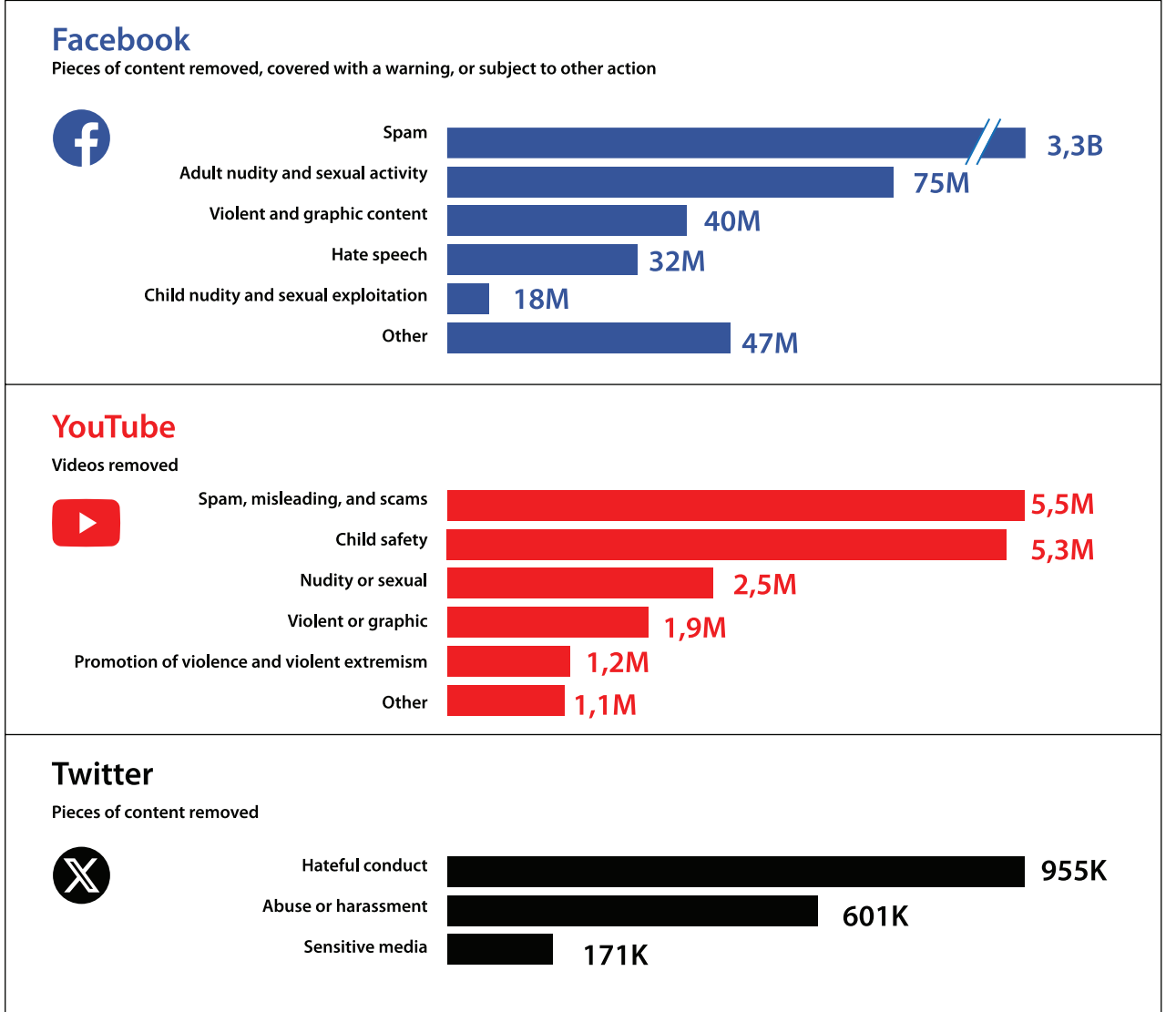
İfade özgürlüğü ve sansür, dijital medya düzenlemeleri bağlamında en çok tartışılan konulardan biridir. Bu açıdan sosyal medya platformları, sahip oldukları içerik denetleme politikaları ile bazı sosyal medya paylaşımlarını çeşitli sebeplerden ötürü kaldırabilmektedir. Örneğin, sosyal medya şirketleri şiddeti teşvik eden, nefret söylemi içeren, yanlış bilgiler içeren ya da din, ırk ve cinsiyet üzerinden insanlara saldıran paylaşımlara yönelik

sansür uygulayabilmektedir (Chen, 2013). Bu sansür uygulamalarının birçok örneğini yakın zamandan gözlemek mümkündür. Örneğin, COVID-19 pandemisi sırasında, X ve diğer sosyal medya platformları, yanlış bilgi yayan hesapları askıya alarak bu bilgilerin yayılmasını önlemeye çalışmışlardır. Twitter, COVID-19'la ilgili yanlış bilgi içeren milyonlarca tweeti işaretlemiş ve milyonlarca hesabı askıya almıştır. Ancak bu tür uygulamalar, toplumda bilgi kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınmış olsa da ifade özgürlüğünün kısıtlanması konusunda da ciddi endişeler doğurmuştur. Bu bağlamda, sosyal medya platformlarının sansür uygulamaları, devlet müdahaleleri ile birlikte değerlendirilerek ifade özgürlüğü ve sansür arasındaki çizginin nasıl korunabileceği üzerine derinlemesine bir analizi gerektirmektedir.

Bu şirketler her ne kadar içerik denetleme politikalarını, yapay zekâ teknolojisi ile oluşturulmuş algoritmalar yoluyla uygulamaya çalışsa da yapay zekânın içerik ve nüansı anlamada hatalar yapabilmesinden dolayı dezenformasyon ve şiddet eylemlerinin yayılmasının önüne bazı durumlarda geçilememiştir (Etlinger, 2019). Örneğin, 2016 yılında Birleşik Krallık'ta gerçekleştirilen Brexit referandumunda ve ABD başkanlık seçimlerinde sosyal medya platformları, bazı kullanıcılar tarafından manipüle etme ve algı yönetimi amaçlı kullanılabilmiştir. Buna benzer bir durum Yeni Zelanda'da iki camiye yapılan terör saldırısı ve Myanmar'daki etnik temizlik eylemlerinde, sosyal medya platformları araç olarak kullanılmasında da görülmüştür (Etlinger, 2019).

Bu örnekler net bir şekilde göstermektedir ki sosyal medyanın kullanımı yapay zekâ araçlarıyla yönlendirilebilmektedir. Bu araçların, özellikle tüketime yönlendirme amacıyla kullanıldığına değinmek gerekmektedir. Yalnız sosyal medya platformlarının, toplumsal fayda konusunda aynı oranda kullanılmadığı ve kimi içeriklerinin ifade özgürlüğü içerisinde değerlendirilemeyeceği ve olası toplumsal facialar ve patlamalara yol açabileceği göz önüne alınmalıdır. Bu durumlarda, krizleri önleme amacıyla bu şirketlerin devletlerle iş birliği içerisinde çalışabilecek olması da gündeme gelmektedir. Sonuç olarak bu aracın, doğrudan toplumsal faydaya yönlendirebilme gücü olduğu da akılda tutulmalıdır.

Grafik 3. 2020 Yılı'nın İlk Yarısında Sosyal Medya Platformları Tarafından Çeşitli Sebeplerden Ötürü Kaldırılan İçerikler ve Sayıları.

Kaynak: Council On Foreign Relations, 2021.

6.5. Algoritmalar, Manipülasyonlar ve Sosyal Medya Şirketleri

Algoritmalar, sosyal medya platformlarının kullanıcı davranışlarını yönlendirmede en önemli araçlarından biridir. Algoritmalarda kullanılan yapay zekâ teknolojisi ile sosyal medya platformları, kullanıcı datalarını kullanarak modeller geliştirmekte ve bu modellerle bilgileri sınıflandırmakta ve kullanıcıların ilgi alanlarını saptamaktadır (Etlinger,2019). Bu saptamalar sayesinde platformlar, kullanıcılarına

ilgilerini çekebilecek videoları, fotoğrafları, yazıları ya da kullanıcı hesaplarını önermektedir. Ancak, sosyal medya platformları sahip oldukları bu algoritmalar ile bazen devletlerin egemenliklerini tehdit edecek seviyelere ulaşan sosyal hareketliliklere sebebiyet verebilmektedir. Örneğin, daha sonraları Arap Baharı olarak adlandırılacak olan Arap halklarının otoriter rejimlere karşı demokrasi, özgürlük ve insan hakları talep eden gösterileri, sosyal medya platformlarının algoritmaları sayesinde çok hızlı bir şekilde geniş bir coğrafyaya yayılmış ve birçok Arap diktatörünün

devrilmesine sebebiyet vermiştir (Kringen, 2012). Peki bu algoritmalar nasıl işlemektedir? Algoritmalar, kullanıcıların ilgi alanlarına göre içerikleri önceliklendirir ve bu sayede kullanıcıların yalnızca kendi ilgi alanlarına uygun içeriklerle etkileşime girmesini sağlar. Ancak bu durum, bilgi manipülasyonu ve toplumsal kutuplaşma riskini de beraberinde getirir. Algoritmalar, kullanıcıların belirli bir bilgi çemberi içinde kalmalarını sağlarken, farklı görüşlerle karşılaşma olasılıklarını azaltır ve böylece toplumsal kutuplaşmayı artırır. Ayrıca, sosyal medya platformlarının algoritmaları, kullanıcıların kişisel verilerini toplamakta ve bu verileri ticari kazanç elde etmek amacıyla kullanmaktadır. Bu durum, sosyal medya şirketlerinin ekonomik gücünü artırırken, aynı zamanda kullanıcıların mahremiyetini de tehdit etmektedir. Algoritmaların bu manipülatif gücü, sosyal medya platformlarının toplumsal ve siyasi süreçler üzerindeki etkisini daha da artırmakta ve devletler için tehdit unsuru hâline gelmekle beraber bu platformların nasıl regüle edilmesi gerektiği konusunda önemli soruları gündeme getirmektedir.

6.6. Geleneksel ve Yeni Medya Düzenlemelerine Dair Belirsizlikler

Geleneksel ve yeni medya düzenlemeleri, hızla değişen medya ortamına uyum sağlamakta yetersiz kalmaktadır. Geleneksel medyanın düzenlemeleri, basılı ve yayıncılık faaliyetleri gibi daha somut ve sınırları belirli mecralar için tasarlandığından internet tabanlı yeni medya yapıları bu çerçevenin dışında kalır. Yeni medyada, içerik üretiminin merkezsizleşmesi ve bireylerin içerik üreticisi hâline gelmesi, mevcut düzenlemelerin etkinliğini zayıflatırken hangi içeriklerin nasıl denetleneceği ve kimlerin sorumlu tutulacağı konusunda belirsizlikler doğurur. Ayrıca, yerel yasal düzenlemeler, uluslararası yapıya sahip dijital platformlar için yetersiz kalabilmekte, kimi yerlerde bu platformların tekelleşmesi sorunların çözümsüz bir hâl almasına yol açmaktadır. Bu durum da dezenformasyon, gizlilik ihlalleri ve nefret söylemi gibi sorunlarla mücadelede ciddi zorluklar yaratır.

**DİJİTAL VE GELENEKSEL
MEDYANIN DÜZENLENMESİNE
YÖNELİK ÖNERİLER**

7

DİJİTAL VE GELENEKSEL MEDYANIN DÜZENLENMESİNE YÖNELİK ÖNERİLER

Dijital medya platformlarının ve geleneksel medya kuruluşlarının hızla büyüyen ve değişen yapısı, beraberinde birçok sorunu da getirmektedir. Bu sorunlar, bilgi akışını kontrol etme, dezenformasyon, gizlilik ihlalleri, tekelleşme ve devletlerin düzenleme gücünü aşan platformlar gibi kritik noktalarda yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda, medyanın küresel ve yerel etkilerini daha verimli bir şekilde yönetebilmek için beş ana başlık altında çözüm önerileri geliştirilmiştir.

■ ■ Medya Kuruluşlarının Kâr Odaklı Yapısının Denetlenmesi ve Hukuki Düzenlemelerin Güçlendirilmesi

Medya kuruluşlarının kâr amacı gütmesi, içerik üretimini ve yayın politikalarını doğrudan etkilemektedir. Özellikle sosyal medya platformları üzerinden yapılan ticari faaliyetler, bu platformların toplumsal, ekonomik ve psikolojik etkilerini artırmaktadır. Bu noktada, medya kuruluşlarının ticari yapılarının dikkatlice izlenmesi ve gerektiğinde düzenlenmesi gerekmektedir.

Öneriler

- **Medya Kuruluşlarının Ekonomik Yapısının İzlenmesi:** Sosyal medya platformlarının kâr odaklı yapılarının ve ticari faaliyetlerinin toplumsal etkileri göz önünde bulundurularak düzenli denetimler yapılmalıdır.
- **Clickbait (Tıklama Tuzağı) Uygulamalarına Karşı Düzenlemeler:** Sosyal medya hesaplarının, geleneksel medya hesaplarının ve fenomenlerin tıklama almak için clickbait başlıklar kullanması, yanlış bilgilendirme ve yanıltıcı içeriklerin yayılmasına yol açmaktadır. Bu tür içeriklerin daha şeffaf bir şekilde işaretlenmesi ve derecelendirilmesi, kullanıcıların yanıltıcı başlıkları daha kolay tanımlamasına yardımcı olabilir. Sosyal medya platformları, kullanıcıların bu tür içerikleri bildirmesini ve ilgili hesapların clickbait kullanımını azaltmalarını sağlayacak önlemler almalıdır.

- **Hukuki Düzenlemelerin Dinamik Hâle Getirilmesi:** Türkiye'deki ve dünyadaki mevcut hukuki düzenlemelerin daha dinamik ve kapsayıcı olması gerekmektedir. Bu, medya şirketlerinin etkin bir şekilde denetlenmesi ve toplumun güvenliğini tehdit eden içeriklerin engellenmesi açısından önemlidir.
- **Kâr Odaklı Medya Yapılarının Toplumsal Etkilerinin Araştırılması:** Kâr amacı güden medya kuruluşlarının, kamuoyunu yönlendirme ve içerik üretme süreçlerinin toplumsal sonuçları üzerine kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

■ ■ Küresel ve Yerel Düzenlemelerde İş Birliği ve Ortak Çözümler

Dijital medya platformlarının global yapıları, tek bir devletin düzenleme gücünü aşmakta ve bu durum küresel sorunlara yol açmaktadır. Dezenformasyon, nefret söylemi ve gizlilik ihlalleri gibi küresel meseleler, uluslararası işbirliğini ve ortak düzenlemeleri zorunlu kılmaktadır.

Öneriler

- **Devletlerin Ortak Çalışması:** Dijital medya platformlarının küresel etkileri göz önünde bulundurularak, devletler arasında koordineli bir düzenleme yaklaşımı oluşturulmalıdır. Bu, özellikle dezenformasyon ve gizlilik ihlalleri gibi uluslararası düzeyde yaygın sorunlara karşı etkili bir çözüm sunacaktır.
- **Uluslararası Anlaşmaların Sağlanması:** Dijital medya platformlarının ulus üstü yapıları nedeniyle, dünya ülkeleri ortak bir uluslararası anlaşma ile bu platformları düzenlemeli; tekelleşmeyi engellemeli ve kullanıcı verilerinin kötüye kullanımını önlemelidir.
- **Regülasyonların Küresel Çapta Uygulanması:** Medya platformlarının etkilerinin yerel sınırları aştığı göz önünde bulundurularak küresel düzeyde uygulanabilir medya regülasyonları oluşturulmalıdır.

■ ■ Toplumsal Güvenlik ve Huzurun Sağlanması İçin Medya Denetimi

Dijital medya platformlarının anonim kullanıcılar tarafından kötüye kullanılması, toplumsal huzursuzlukları artırmakta ve manipülasyonlara yol açmaktadır. Ayrıca, algoritmalar ve yapay zekâ teknolojileri de kullanıcıları daha fazla tüketime yönlendirerek toplumsal krizleri beslemektedir.

Öneriler

- **Bot Hesapların Kapatılması:** Anonim hesapların kötüye kullanımı, dezenformasyon ve manipülasyon için yaygın bir araçtır. Ancak, anonim hesaplardan ziyade, bu tür hesapların büyük çoğunluğu botlar tarafından yönetilmektedir. Bu nedenle, bot hesapların tespit edilip kapatılması, sosyal medya platformlarının daha güvenilir hâle gelmesini sağlayacaktır.
- **Algoritma ve Yapay Zekâ Regülasyonları:** Dijital medya platformlarında kullanılan algoritmalar ve yapay zekâ teknolojilerinin denetimi, toplumsal huzursuzlukların önüne geçilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Bu araçların toplumsal etkileri üzerine derinlemesine analizler yapılmalı ve gerektiğinde regülasyonlar getirilmelidir.
- **Tekelleşmeye Karşı Rekabetin Desteklenmesi:** Dijital medya platformlarının tekelleşmesi, bilgi akışını kontrol etme ve alternatif içeriklere erişimi engellemektedir. Rekabetin artırılması için yerli medya kuruluşları desteklenmeli, platformlar arası veri taşınabilirliği ve açık standartlar teşvik edilmelidir.
- **Dijital Suçlarla Mücadele Eğitimlerinin Artırılması:** Dijital dünyada işlenen suçların çoğu hâlâ yeterince fark edilmemektedir. Okullarda “dijital suçlar” gibi dersler verilmesi, ya da mevcut müfredatta dijital suçlarla ilgili bir bölümün yer alması, özellikle genç kullanıcıların dijital suçlar ve siber güvenlik konusunda bilinçlenmesini sağlayacaktır. Bu eğitimler, internetin güvenli kullanımı ve dijital suçların engellenmesi konusunda önemli bir adım olacaktır.

■ ■ Çocukların Dijital Dünyada Korunmasına Yönelik Önlemler

Çocuklar, dijital platformlar üzerinde çeşitli tehlikelerle karşı karşıya kalmaktadır. Dezenformasyon, siber zorbalık, zararlı içerikler ve gizlilik ihlalleri gibi riskler, çocukları daha fazla etkileyebilir. Bu nedenle, çocukların dijital platformlarda korunması için güçlü yasalar ve denetimler gerekmektedir. Ayrıca, çocukların dijital kimliklerinin doğru bir şekilde teyit edilmesi, sadece uygun içeriklere erişimlerini sağlamak için değil, aynı zamanda kullanıcı güvenliğini artırmak için de kritik öneme sahiptir.

Öneriler

- **Çocukların Kimlik Teyidi Sistemlerinin Kurulması:** Çocukların dijital platformlarda güvenli bir şekilde gezinmelerini sağlamak amacıyla, platformlar çocuk olduklarını doğrulayan mekanizmalar geliştirmelidir. Bu mekanizmalar, yalnızca beyanla değil, çocukların yaşını ve kimlik bilgilerini gerçek zamanlı olarak doğrulayarak etkin bir koruma sağlayabilir.
- **Çocukların Dijital Güvenliğini Sağlayacak Hukuki Düzenlemeler:** Çocukların dijital medya platformlarında karşılaşabileceği tehlikelere karşı, çocukların güvenliğini sağlayacak özel hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. Bu düzenlemeler, çocuklara yönelik zararlı içeriklerin engellenmesi, siber zorbalıkla mücadele edilmesi ve gizliliğin korunması gibi alanları kapsamalıdır. Özellikle Türkiye’de, çocukları dijital ortamda koruyacak özel bir yasa bulunmamaktadır. Bu alandaki korumanın, çocuklara yönelik özel bir kanunla sağlanması, farkındalığın artırılması ve çocuklara yönelik suçların daha belirgin hâle getirilmesi son derece önemlidir.
- **Eğitim ve Farkındalık Programları:** Çocukların dijital ortamda güvenliğini artırmak amacıyla, ebeveynlere ve çocuklara yönelik eğitim ve farkındalık programları düzenlenmelidir. Bu programlar, çocukların dijital ortamda karşılaştıkları riskler konusunda bilinçlenmelerini sağlamak ve onları koruyacak stratejiler geliştirmelerine yardımcı olmak için gereklidir.

■ ■ Çocuklar İçin Dijital İçeriklerin Denetlenmesi ve Puanlanması

Türkiye’de, çocukların dijital ortamda izlediği oyun, film, dizi gibi içeriklerin denetlenmesi konusuna yönelik denetim ve düzenlemeler yetersizdir. Çocuklar için zararlı olabilecek içeriklerin belirlenmesi ve puanlanması, özellikle ailelerin ve eğitimcilerin doğru içerikleri seçmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu alanda, çocuklar için uygun içerikleri sınıflandırarak puanlayan ve denetleyen bağımsız bir kuruluşun eksikliği, çocukların dijital dünyada karşılaşabileceği riskleri artırmaktadır.

Öneriler

- **Çocuklara Yönelik Dijital İçeriklerin Denetimi İçin Bağımsız Bir Kuruluşun Kurulması:** Türkiye’de, çocuklar için dijital içeriklerin zararlılığını değerlendiren ve içeriklerin uygunluğunu puanlayan bir kuruluşun kurulması gerekmektedir. Bu tür bir kuruluş, içeriklerin çocuklar için güvenli olup olmadığını denetleyerek, ailelerin ve öğretmenlerin doğru seçimler yapmasına yardımcı olmalıdır.
- **İçerik Puanlama ve Etiketleme Sistemi:** Commonsense Media gibi platformlarda olduğu gibi, Türkiye’de de çocuklar için uygun içerikleri belirleyen, yaşa uygunluk puanları ve etiketler içeren bir sistem oluşturulmalıdır. Bu sistem, çocukların dijital medya içeriklerinden en güvenli şekilde yararlanmalarını sağlamaya yardımcı olacaktır.

■ ■ Genel Değerlendirme

Dijital medya platformlarının küresel etkisi, sadece belirli ülkelerde değil, tüm dünyada büyük bir soruna dönüşmüştür. Bu sorunlarla başa çıkabilmek için hem yerel hem de uluslararası düzeyde güçlü düzenlemeler ve iş birlikleri gerekmektedir. Medya kuruluşlarının kâr odaklı yapılarının toplumsal etkileri dikkatle izlenmeli, sosyal medya platformlarındaki bot hesaplar ve dezenformasyonla mücadele edilmelidir. Ayrıca, dijital medya platformlarının algoritmalarının denetimi ve tekelleşmenin önlenmesi için daha sıkı regülasyonlar uygulanmalıdır.

Çocukların dijital ortamda korunması için özel yasaların ve kimlik doğrulama mekanizmalarının geliştirilmesi önemlidir. Türkiye’de, çocukların dijital içeriklere yönelik güvenliğini artıracak bağımsız bir

denetim kuruluşunun kurulması da büyük bir ihtiyaçtır. Çocukların oynadığı oyunlar, izlediği filmler ve dizilerin denetlenmesi, zararlı içeriklerin belirlenmesi ve puanlanması, ailelerin bilinçli seçimler yapmasını sağlayacaktır. Bu tür bir düzenleme, dijital dünyada güvenli bir ortamın oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Tüm bu öneriler, medya sektöründeki çeşitli sorunların çözülmesine yardımcı olacak; daha sağlıklı bir bilgi akışı sağlayacak ve toplumsal güvenliği güçlendirecektir.

8

KAYNAKÇA

KAYNAKÇA

- Chen, P. J. (2013). Social media. In *Australian Politics in a Digital Age* (pp. 69–112). ANU Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt2jbbkkn.11>
- Etlinger, S., & Centre for International Governance Innovation. (2019). What’s So Difficult about Social Media Platform Governance? In *Models for Platform Governance* (pp. 20–26). Centre for International Governance Innovation. <http://www.jstor.org/stable/resrep26127.6>
- Felix Richter. Facebook’s Turbulent 10 years on the Stock Market. May 18, 2022. Statista, <https://www.statista.com/chart/27473/facebook-stock-price-since-its-ipo/>
- Kringen, J. A. (2012). Worldwide: The Role of Social Media in Social Mobilization. Institute for Defense Analyses. <http://www.jstor.org/stable/resrep27004>
- Rabe, L. (2016). “On censorship, media freedom and freedom of expression.” In *Quote/Unquote: Quotations on freedom of speech, journalism, the news media and a world of words* (1st ed., pp. 14–42). African Sun Media. <http://www.jstor.org/stable/j.ctv1nzzfz8v.9>
- Raffoul, A., Ward, Z. J., Santoso, M., Kavanaugh, J. R., & Austin, S. B. (2023). Social media platforms generate billions of dollars in revenue from US youth: Findings from a simulated revenue model. *Plos one*, 18(12), e0295337.
- Saravanan, V., Paudel, L., Acharya, P., Paramasivam, P., & Pillai, A. S. (2023). An efficient LSTM-based deep learning model for stock prediction analytics and real-time visualization. University of South Dakota & Amrita School of Engineering, Amrita Vishwa Vidyapeetham. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-2920654/v1>
- Siripurapu, A., & Mellow, W. (2021). Social Media and Online Speech: How Should Countries Regulate Tech Giants? Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/in-brief/social-media-and-online-speech-how-should-countries-regulate-tech-giants>
- Svantesson, D. J. B. (2023). A Starting Point for Re-thinking ‘Sovereignty’ for Online Environment Data. In *Data Sovereignty: From the Digital Silk Road to the Return of the State* (pp. 49-71). Oxford University Press.
- Tretter, M. (2023). Sovereignty in the digital and contact tracing apps. *Digital Society*, 2(1), 2.

